AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
NAZİRLƏR KABİNETİ
Q Ə R A R

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 18 dekabr tarixli 501 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiya vasitələri ilə təmin edilməsi Şərtləri və Qaydası"nda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır:**

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 18 dekabr tarixli 501 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 12 (V kitab), maddə 1602 (Cild I); 2024, № 1, maddə 109) ilə təsdiq edilmiş "Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiya vasitələri ilə təmin edilməsi Şərtləri və Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.4-cü bənddə "Protez-Ortopedik Bərpa Mərkəzi" sözləri "Protez-Ortopedik İstehsalat və Reabilitasiya Mərkəzi" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 2.5-ci bəndə "hazırlanması" sözündən sonra ", dəyişdirilməsi" sözü əlavə edilsin.

3. 2.6-cı bəndə "müəyyən olunmuş" sözlərindən sonra "istifadə və" sözləri əlavə olunsun və həmin bəndə aşağıdakı məzmunda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Şəxsə bu Qaydanın əlavəsinin 1.1.5-ci yarımbəndində göstərilən kosmetik yuxarı ətraf protezi verildiyi halda, bu Qaydanın əlavəsinin 1.1.1-ci, 1.1.2-ci və 1.1.3-cü yarımbəndlərində göstərilən əsas yuxarı ətraf protezlərinin istifadə müddəti 1 il artırılır.".

4. 2.7-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“2.7. Bu Qaydanın əlavəsi ilə müəyyən olunmuş istifadə müddəti bitdikdən sonra reabilitasiya vasitələri Mərkəz tərəfindən yenisi ilə əvəz edilir.”.

5. Aşağıdakı məzmunda 2.7-1-ci, 2.7-2-ci və 2.11-ci bəndlər əlavə edilsin:

“2.7-1. Reabilitasiya vasitələri bu Qaydanın 3-cü hissəsinin müddəaları nəzərə alınmaqla, müəyyən edilmiş təminat müddətində istehsalat qüsuru aşkarlandığı halda, Mərkəzin tibbi-texniki komissiyasının qərarı əsasında Mərkəzin vəsaiti hesabına təmir edilir və ya bu Qaydanın əlavəsi ilə müəyyən edilmiş təmir müddətlərində təmir etmək mümkün olmadıqda yenisi ilə əvəz edilir.

2.7-2. Bu Qaydanın 3-cü hissəsinin müddəaları nəzərə alınmaqla, reabilitasiya vasitələri istifadə müddəti başa çatmazdan əvvəl yararsız vəziyyətə düşdükdə, yaxud Şəxsdə hər hansı bir xəstəlik və ya anatomik-funksional dəyişiklik baş verdikdə, habelə 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsin inkişafı ilə əlaqədar istifadəyə uyğun olmadığı təqdirdə həmin reabilitasiya vasitələri Mərkəzin tibbi-texniki komissiyasının qərarı əsasında dövlət vəsaiti hesabına təmir edilir və ya bu Qaydanın əlavəsi ilə müəyyən edilmiş təmir müddətlərində təmir etmək mümkün olmadıqda isə yenisi ilə əvəz edilir.

2.11. Bu Qaydanın 3.14-cü bəndində nəzərdə tutulmuş hal istisna olmaqla, Şəxsə verilmiş reabilitasiya vasitələrinin satılması və ya bağışlanması qadağandır.”.

6. 3.6-cı və 3.7-ci bəndlər ləğv edilsin.

7. 3.8-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“3.8. Təkərli oturacaqlar təyin edilərkən, Şəxsin yaşı, çəkisi və boyu nəzərə alınır. Tibbi göstəriş olduğu halda, Şəxs bir ədəd açıq məkanda istifadə üçün mexaniki və ya mühərrikli, bir ədəd qapalı məkanda (otaqda) istifadə üçün, eləcə də bir ədəd sanitar təchizatlı mexaniki təkərli oturacaqla təmin edilir.”.

8. 3.9-cu bəndin birinci cümləsi ləğv edilsin.

9. 3.12-ci bənddə “Agentlik” sözü “Mərkəz” sözü ilə əvəz edilsin.

10. 3.13-cü bənd ləğv edilsin.

11. 3.14-3.16-cı bəndlər aşağıdakı redaksiyada verilsin:

“3.14. Minik avtomobili verilmiş Şəxs vəfat etdikdən sonra avtomobil onun ailə üzvündən birinin adına keçirilməklə qeydiyyatdan çıxarılır və vəfat etmiş Şəxsin ailəsinin mülkiyyətinə verilir.

3.15. Minik avtomobili almış ailəsi (ər-arvad, valideynlər və uşaqlar) olmayan Şəxs vəfat etdikdə, minik avtomobili Sosial Xidmətlər Agentliyi tərəfindən götürülür və növbəlilik siyahısındakı ardıcıllığa uyğun olaraq digər Şəxsə verilir.

3.16. Şəxsə verilmiş təkərli oturacaqlar istifadə müddəti başa çatmamışdan əvvəl yararsız vəziyyətə düşdükdə, Şəxsin və ya onun qanuni nümayəndəsinin müraciəti əsasında Mərkəzin tibbi-texniki komissiyası tərəfindən həmin reabilitasiya vasitələrinə 3 (üç) iş günü müddətində texniki baxış keçirilir, təmiri mümkün olduqda Mərkəzin tibbi-texniki komissiyasının qərarı əsasında təmir olunur və ya bu Qaydanın əlavəsi ilə müəyyən edilmiş təmir müddətlərində təmiri mümkün olmadıqda Mərkəzin tibbi-texniki komissiyasının aktı və Agentliyin qərarı əsasında Mərkəz tərəfindən yenisi ilə əvəz olunur.".

12. Aşağıdakı məzmunda 3.16-1-ci bənd əlavə edilsin:

"3.16-1. 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxsə verilmiş təkərli oturacaqlar, istifadə müddəti başa çatmamışdan əvvəl şəxsin inkişafı ilə əlaqədar istifadəyə uyğun olmadığı təqdirdə, onun qanuni nümayəndəsinin müraciəti əsasında həmin reabilitasiya vasitəsi Mərkəzin tibbi-texniki komissiyasının qərarı əsasında Mərkəz tərəfindən yenisi ilə əvəz olunur.".

13. "Əlilliyi olan şəxslərin reabilitasiya vasitələri ilə təmin edilməsi Şərtləri və Qaydası"na əlavə - "Əlilliyi olan şəxslərə reabilitasiya vasitələrinin verilməsinə dair tibbi göstərişlər, əks-göstərişlər, reabilitasiya vasitələrinin istifadə, təminat, hazırlanma, təmir və ya dəyişdirilmə müddətləri" yeni redaksiyada verilsin (əlavə olunur).

Əli Əsədov
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Bakı şəhəri, 20 iyun 2024-cü il

№ 307

Əlilliyi olan şəxslərə reabilitasiya vasitələrinin verilməsinə dair tibbi göstərişlər, əks-göstərişlər, reabilitasiya vasitələrinin istifadə, təminat, hazırlanma, təmir və ya dəyişdirilmə müddətləri

Sıra №-si	Reabilitasiya vasitəsinin adı və növü	Reabilitasiya vasitəsinin verilməsinə dair tibbi göstərişlər	Əks-göstərişlər	Sayı və ölçü vahidi	İstifadə müddəti	Təminat müddəti	Hazırlanma müddəti	Təmir və ya dəyişdirilmə müddəti
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. HƏRƏKƏTLİLİK ÜÇÜN REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ								
1.1. Yuxarı ətraf protezləri								
1.1.1.	Şin-dəri və ya modul tipli yuxarı ətraf protezi	Yuxarı ətrafın müxtəlif səviyyədə itirilməsi və inkişaf çatışmazlığının funksional bərpası məqsədilə təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 2 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.1.2.	Yüksək texnologiyalı yuxarı ətraf protezi (elektron komplektləşdiricilərdən istifadə olunmaqla)	İki və daha çox ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və ya inkişaf çatışmazlığı olan əlilliyi olan şəxslərə; ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və xüsusi səbəbdən, habelə	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin	6 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		terror hadisəsi ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər		inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.1.3.	Yüksək texnologiyalı yuxarı ətraf protezi (elektron komplektləşdiricilərdən istifadə olunmamaqla)	İki və daha çox ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və ya inkişaf çatışmazlığı olan əlilliyi olan şəxslərə; ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və xüsusi səbəbdən, habelə terror hadisəsi ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	6 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.1.4.	Yuxarı ətraf işçi protezi	Yuxarı ətrafın müxtəlif səviyyədə itirilməsi halında hər hansı bir məişət fəaliyyətini yerinə yetirməyə kömək göstərilməsi üçün təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.1.5.	Kosmetik yuxarı ətraf protezi	Yuxarı ətrafın müxtəlif səviyyədə itirilməsi və inkişaf çatışmazlığının kosmetik bərpası məqsədilə təyin edilir və eyni qaydada 1.1.1-ci, 1.1.2-ci və 1.1.3-cü yarımbəndlərdə göstərilən	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		reabilitasiya vasitələri ilə yanaşı verilir	pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik yaralar; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər		əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.1.6.	Yuxarı ətraf üçün ehtiyat protezləri	Yuxarı ətraf protezləri olan əlilliyi olan şəxslərə əsas protezlərlə yanaşı ehtiyat protezlər də təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünə-qulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaş-dıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq yerinə və növünə görə dəyişir	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
			1.2. Yuxarı ətraf protezləri üçün əlavələr					
1.2.1.	Yuxarı ətraf protezləri üçün kosmetik üzlüklər	Əlilliyi olan şəxslərin dərisinin rənginə və zövqünə uyğun yuxarı ətraf protezlərinin kosmetik üzlükləri təyin edilir		diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	3 aydan az olmayaraq	1 ay		təmir müddəti 3 iş günü
1.2.2.	Yuxarı ətraf protezləri üçün silikon içlik	Yuxarı ətraf protezlərindən istifadə üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.3.	Yuxarı ətraf pro-tezlərini geyinmək üçün köməkçi vasitə	Yuxarı ətraf protezlərini geyinmək üçün təyin edilir		1 ədəd	6 aydan az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.4.	Rezin yanlıqlı ayaqqabı	Hər iki yuxarı ətrafı amputasiya olunmuş əlilliyi olan şəxslər üçün təyin edilir		1 cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
					Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.2.5.	Taxma ucluq-maqqaş	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.6.	Taxma ucluq-mişar dəstəyi	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.7.	Taxma ucluq-ikiqat halqa	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.8.	Taxma ucluq-çəkic	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.9.	Taxma ucluq-iskənə	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.10.	Taxma ucluq-qələm	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2.11.	Taxma ucluq-qarmaq	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.12.	Taxma ucluq-kerner	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.13.	Taxma ucluq-mişar üçün	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.14.	Taxma ucluq-qayçı	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.15.	Taxma ucluq-məngənə	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.16.	Taxma ucluq-universal sıxac	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2.17.	Taxma ucluq-açar dəsti üçün	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.18.	Taxma ucluq-ütü üçün	Yuxarı ətraf işçi protezi istifadəçisinə məişət və əmək fəaliyyəti üçün tələb olunan taxma ucluq əlilliyi olan şəxsin müraciətinə uyğun olaraq təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.2.19.	Elastik bint	Protezləşmədən əvvəl amputasiya olunmuş yuxarı ətraf güdülünü ödemdən və şişkinlikdən qorumaq və güdülün ölçüsünü sabitləşdirmək üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
			1.3. Aşağı ətraf protezləri					
1.3.1.	Şin-dəri və ya modul tipli aşağı ətraf protezi	Aşağı ətrafın müxtəlif səviyyədə itirilməsi və inkişaf çatışmazlığının funksional bərpası məqsədilə təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 2 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.3.2.	Yüksək texnologiyalı aşağı ətraf protezi (elektron komplektləşdiricilərdən istifadə olunmaqla)	İki və daha çox ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və ya inkişaf çatışmazlığı olan əlilliyi olan şəxslərə; ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və xüsusi səbəbdən, habelə terror hadisəsi ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular; fəal fazada	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar	6 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər		Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.3.3.	Yüksək texnolo-giyalı aşağı ətraf protezi (elektron komplektləşdirici-lərdən istifadə olunmamaqla)	İki və daha çox ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və ya inkişaf çatışmazlığı olan əlilliyi olan şəxslərə; ətrafını müxtəlif səviyyədə itirmiş və xüsusi səbəbdən, habelə terror hadisəsi ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünə-qulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	6 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.3.4.	Pəncə protezi	Pəncənin ön və orta hissəsinin müxtəlif səviyyədə amputasiyası, habelə inkişaf çatışmazlığı halında təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünə-qulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif mənşəli kaxeksiyalar; geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.3.5.	Aşağı ətraf üçün ehtiyat protezləri	Aşağı ətraf protezləri olan əlilliyi olan şəxslərə əsas protezlərlə yanaşı ehtiyat protezlər də təyin edilir	stasionar şəraitdə müalicə tələb edən tez-tez kəskinləşməyə və dekompensasiyaya, residivə meyilli ruhi xəstəliklər; özünə-qulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular; fəal fazada bədxassəli şişlər; müxtəlif kaxeksiyalar;	diaqnozdan asılı olaraq yerinə və növünə görə dəyişir	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 3 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			geniş trofik və yataq yaraları; irinli-nekrotik xəstəliklər; yoluxucu və zöhrəvi xəstəliklər		həkiminin təyinatı əsasında			
			1.4. Aşağı ətraf protezləri üçün əlavələr					
1.4.1.	Bud üçün corab (xovlu, yun, pambıq, neylon və s.)	Aşağı ətraf (bud) protezlərindən istifadə olunduqda güdülə geyindirmək üçün təyin edilir		10 ədəd	1 ildən az olmayaraq	10 gün		
1.4.2.	Baldır üçün corab (xovlu, yun, pambıq, neylon və s.)	Aşağı ətraf (baldır) protezlərindən istifadə olunduqda güdülə geyindirmək üçün təyin edilir		15 ədəd	1 ildən az olmayaraq	10 gün		
1.4.3.	Aşağı ətraf protezləri üçün silikon içlik	Aşağı ətraf protezlərindən istifadə üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.4.4.	Dermo corab	Aşağı ətraf protezlərindən istifadə olunduqda güdülə geyindirmək üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.4.5.	Aşağı ətraf protezləri üçün kosmetik üzlüklər	Əlilliyi olan şəxslərin dərisinin rənginə və zövqünə uyğun aşağı ətraf protezlərinin kosmetik üzlükləri təyin edilir		diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	3 aydan az olmayaraq	1 ay		təmir müddəti 3 iş günü
1.4.6.	Elastik bint	Protezləşmədən əvvəl amputasiya olunmuş aşağı ətraf güdülünü ödemdən və şişkinlikdən qorumaq və güdülün ölçüsünü sabitləşdirmək üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.4.7.	Bud protezi üçün bandaj	Əlilliyi olan şəxsin rahatlığı və təhlükəsizliyi üçün bud bandajı təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.4.8.	Baldır protezi üçün bandaj	Əlilliyi olan şəxsin rahatlığı və təhlükəsizliyi üçün baldır bandajı təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.4.9.	Aşağı ətraf protezlərini geyinmək üçün köməkçi vasitə	Aşağı ətraf protezlərini geyinmək üçün təyin edilir		1 ədəd	6 aydan az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.4.10.	Protez üçün ayaqqabı	Aşağı ətraf protezləri üçün təyin edilir		2 cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.5. Ortopedik ayaqqabılar								
1.5.1.	Sadə və ya mürəkkəb ortopedik ayaqqabı	Ayağın deformasiyası, itirilmiş funksiyasının bərpası və hərəkətinin asanlaşdırılması üçün təyin edilir. Hər bir əlilliyi olan şəxs üçün xüsusi hazırlanır	pəncənin ağır dərəcə trofiki pozuntuları; dərinin irinli-iltihablı xəstəlikləri; dəri tamlığının pozulmasının digər halları	2 cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.5.2.	Ortopedik başmaq	Pəncənin ön və orta hissəsinin müxtəlif səviyyədə amputasiyası, habelə inkişaf çatışmazlığı halında təyin edilir	pəncənin ağır dərəcə trofiki pozuntuları; dərinin irinli-iltihablı xəstəlikləri; dəri tamlığının pozulmasının digər halları	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 yarım cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.6. Ortopedik ayaqqabılar üçün əlavələr								
1.6.1.	Ortopedik ayaqqabılar üçün korreksiyaedici içlik-supinator	Ayağın patologiyalarında və gəzinti zamanı ayağın hissələrinə yükün düzgün paylanması üçün təyin edilir	trofiki pozuntular	2 cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	10 iş günü	
1.6.2.	Ortopedik ayaqqabılar üçün korreksiyaedici içlik-pronator	Ayağın patologiyalarında və gəzinti zamanı ayağın hissələrinə yükün düzgün paylanması üçün təyin edilir	trofiki pozuntular	2 cüt	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	10 iş günü	
1.6.3.	Tvister	Yeriş və ya duruş zamanı ayağın içəri və ya yanlara fırlanması (rotasiyası) müşahidə olunduğu hallarda əks tərəfə fırlanmasını (rotasiyanı) təmin etmək üçün təyin edilir		1 və ya 2 ədəd	18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	20 iş günü	
1.7. Baş ortezləri								
1.7.1.	Baş ortezi (obturator)	Kəllə-beyin, üz və qulağın travmaları, xəstəlikləri, inkişaf anomaliyaları, əməliyyat zamanı və sonrakı müalicə müddətində	kəllədaxili hipertenziya sindromu; əməliyyat olunmamış kraniosinostoz; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran	1 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək	1 ay	15 iş günü	təmir müddəti 5 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		asimmetriya və deformasiyalar zamanı təyin edilir	psixi pozuntular		şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.8. Onurğa üçün ortezlər (korsetlər)								
1.8.1.	Sərt korset (bədən, boyun üçün)	Gövdənin zədələnməsi və deformasiyası zamanı, qarın boşluğu və qarın divarı xəstəliklərində, onurğanın normal funksional vəziyyətdə fiksasiyası, onun yükünün azaldılması və deformasiyaların korreksiyası, itirilmiş funksiyaların bərpası və yaxud ağırlaşmaların qarşısının alınması üçün, xəstəliklər, travma, inkişaf anomaliyaları səbəbindən onurğa sütununun statodinamik funksiyasının pozulması hallarında təyin edilir	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	15 iş günü	təmir müddəti 5 iş günü
1.8.2.	Korreksiyaedici bandaj, yumşaq korset	Onurğa sütununun deformasiyası, ürək qüsurları, qarının ön divarının yırtıqlarında qarın boşluğu orqanlarının qorunması və qarın divarının möhkəmləndirilməsi, statodinamik funksiyanın pozulmasında baş verə biləcək ağırlaşmaların qarşısının alınması üçün, xəstəliklər, travma, inkişaf anomaliyaları səbəbindən onurğa sütununun statodinamik funksiyasının pozulması hallarında təyin edilir	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq yerinə və növünə görə dəyişir	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	15 iş günü	dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.8.3.	Reklinator	Onurğa sütununun yuxarı döş hissəsində statodinamik funksiyanın pozulmasında baş verə biləcək ağırlaşmaların qarşısının alınması və qamətin korreksiyası üçün təyin edilir	özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	15 iş günü	təmir müddəti 5 iş günü
			1.9. Yuxarı ətraf ortezləri					
1.9.1.	Şin-dəri, polimer və ya sintetik qatran tərkibli yuxarı ətraf üçün ortopedik aparat	Yuxarı ətrafda, həmçinin onurğa sütununda hərəkətin çətinləşməsi ilə əlaqədar patologiyalar olduqda, həmin çatışmazlıqların aradan qaldırılması, deformasiyanın qarşısının alınması, dayaq-hərəkət aparatının funksiyalarının yerinə yetirilməsi, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı yuxarı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.9.2.	Karbonla hazırlanan yuxarı ətraflar üçün ortopedik aparat	Yuxarı ətrafda, həmçinin onurğa sütununda hərəkətin çətinləşməsi ilə əlaqədar patologiyalar olduqda, həmin çatışmazlıqların aradan qaldırılması, deformasiyanın qarşısının alınması, dayaq-hərəkət	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 2 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		aparatının funksiyalarının yerinə yetirilməsi, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı yuxarı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir			həkiminin təyinatı əsasında			
1.9.3.	Yuxarı ətraf üçün bandaj	Yuxarı ətrafın əzələ və bağ aparatının zədələnməsi zamanı immobilizasiya üçün təyin edilir	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq yerinə və növünə görə dəyişir	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.9.4.	Yuxarı ətraf tutoru	Yuxarı ətrafların hissələrinin deformasiyasının korrek-siyası, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı yuxarı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir	oynaqların kontrakturası; əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	15 iş günü	təmir müddəti 5 iş günü
				1.10. Aşağı ətraf ortezləri				
1.10.1.	Şin-dəri, polimer və ya sintetik qatran tərkibli aşağı ətraf üçün ortopedik aparat	Aşağı ətrafda, həmçinin onurğa sütununda hərəkətin çətinləşməsi ilə əlaqədar patologiyalar olduqda, həmin çatışmazlıqların aradan	aşağı ətrafa boylama oxu istiqamətində yüklənmə mümkün olmadığı halda, əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin	1 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		qaldırılması, deformasiyanın qarşısının alınması, dayaq-hərəkət aparatının funksiyalarının yerinə yetirilməsi, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı aşağı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir	psixi pozuntular		inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında			
1.10.2.	Karbonla hazırlanan aşağı ətraflar üçün ortopedik aparat	Aşağı ətrafda, həmçinin onurğa sütununda hərəkətin çətinləşməsi ilə əlaqədar patologiyalar olduqda, həmin çatışmazlıqların aradan qaldırılması, deformasiyanın qarşısının alınması, dayaq-hərəkət aparatının funksiyalarının yerinə yetirilməsi, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı aşağı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir	aşağı ətrafa boylama oxu istiqamətində yüklənmə mümkün olmadığı halda, əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 2 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	2 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü
1.10.3.	Yüksək texnologiyalı aşağı ətraf üçün ortopedik aparat (elektron komplektləşdirici-lərdən istifadə olunmaqla)	Aşağı ətrafda, həmçinin onurğa sütununda hərəkətin çətinləşməsi ilə əlaqədar patologiyalar olduqda, həmin çatışmazlıqların aradan qaldırılması, deformasiyanın qarşısının alınması, dayaq-hərəkət aparatının funksiyalarının	aşağı ətrafa boylama oxu istiqamətində yüklənmə mümkün olmadığı halda, əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	3 ildən az olmayaraq	6 ay	20 iş günü	təmir müddəti 10 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		yerinə yetirilməsi, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı xüsusi səbəbdən, habelə terror hadisəsi ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə aşağı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir						
1.10.4.	Aşağı ətraf üçün bandaj	Aşağı ətrafın əzələ və bağ aparatının zədələnməsi zamanı immobilizasiya üçün təyin edilir	əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq yerinə və növünə görə dəyişir	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 6 aydan az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.10.5.	Aşağı ətraf tutoru	Aşağı ətrafların hissələrinin və deformasiyasının korreksiyası, xəstəliklər, travmalar, inkişaf anomaliyaları nəticəsində kəskin və əhəmiyyətli statodinamik funksiya pozulmaları zamanı aşağı ətrafın fiksasiyası üçün təyin edilir	aşağı ətrafa boylama oxu istiqamətində yüklənmə mümkün olmadığı halda, oynaqların kontrakturası; əzələ distrofiyaları; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	18 yaşdan yuxarı şəxslər üçün 1 ildən az olmayaraq, 18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	15 iş günü	təmir müddəti 5 iş günü
1.11. Təkərli oturacaqlar								
1.11.1.	Universal mühərrikli təkərli oturacaq	Yuxarı və aşağı ətrafda hərəkətin kəskin məhdudlaşması ilə əlaqədar	1) ağır və dərin əqli çatışmazlıq, demensiyalı ruhi pozuntular;	1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü;

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		aşağıdakı tibbi göstərişlər olduqda 14 yaşdan yuxarı şəxslərə təyin edilir: 1) nəzərəçarpan dərin hemiparez və triparez, hemiplegiya, tetraparez (aşağı ətrafların nəzərə çarpan dərin paraparezi, paraplegiyası, yuxarı ətraflarda əzələ gücü 2-3 bal olmaq şərtilə), ətraflarda əzələ tonusunun ifadəli nəzərəçarpan yüksəlməsi (rigidlik) zamanı; 2) bir aşağı ətrafın güdülü və digər aşağı ətrafın funksional yararsız vəziyyətdə olması; 3) hər iki aşağı ətrafın müxtəlif səviyyədə güdülü, protezləşməyə yararlı olmasından asılı olmayaraq; 4) hər iki ayaq pəncəsinin Şopar oynağı səviyyəsində amputasion güdülü; 5) aşağı ətraf oynaqlarının endoprotezləşməsindən sonrakı ağırlaşmalar olduğu halda; 6) xroniki arterial çatışmazlığı, III mərhələ; 7) xroniki venoz çatışmazlığı, III dərəcə. Əlilliyi olan şəxslərdə yuxarıda qeyd edilən tibbi göstərişlər aşağıda qeyd olunmuş yuxarı ətrafın patologiyaları ilə birlikdə olduğu hallarda təyin edilir:	2) epileptik sindrom; 3) əhəmiyyətli görmə məhdudiyyəti (əlilliyi olan şəxsin hər iki gözünün görmə itiliyi 0,04-dən aşağı və ya görmə sahəsi 5 (beş) dərəcədən aşağı olduqda); 4) stenokardiya, IV funksional sinif; 5) statika və hərəkət koordinasiyalarının əhəmiyyətli ciddi pozuntuları; 6) yuxarı ətrafda və gövdənin yuxarı hissəsində tam hərəkətsizlik; 7) xroniki ürək çatışmazlığı, III dərəcəli; 8) tənəffüs çatışmazlığı, III dərəcəli; 9) həzm orqanı xəstəlikləri (III dərəcəli bədən kütləsi defisiti, qaraciyər sirrozu assitlə, mütəmadi qanaxmalarla ağırlaşan qida borusunun və mədənin III dərəcəli damar genişlənməsi); 10) genital-urinar sistemi xəstəlikləri, III dərəcəli xroniki böyrək çatışmazlığı və sistemli hemodializə əks göstəriş olduqda; 11) bədxassəli törəmələr IV kliniki qrup; 12) narkomaniya, II-III dərəcəli xroniki alkoqolizm; 13) ikitərəfli protezləşməsi mümkün olmayan IV dərəcəli karlıq; 14) yuxarı və aşağı ətraflarda qeyri-iradi hərəkətlər					təmir müddəti 30 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		1) hər iki yuxarı ətrafın hərəkətsizliyi; 2) hər iki yuxarı ətrafda hərəkətin kəskin məhdudlaşması, çiyin və dirsək oynaqlarında aktiv hərəkətin amplitudası, 13-20 dərəcə, biləkdə 9-14 dərəcədən aşağı olduqda, kontraktura nəticəsində barmaqlar ovucdan 3-4 sm aralı qalarsa, xırda əşyaları tutmağın və iri əşyaları uzun müddət ərzində saxlamağın imkansızlığı, yuxarı ətrafın əzələ gücünün 2 (iki) bala qədər enməsi və hər iki yuxarı ətrafda çiyin əzələlərinin 6,0-6,5 sm-ə qədər, bazunun ön əzələlərinin isə 3,5-4,0 sm atrofiyası nəticəsində yaranan əhəmiyyətli funksiya pozuntusu	(hiperkinezlər), ciddi koordinasiya pozuntuları					
1.11.2.	Əlavə fiksasiyası (dəstəkləyici) olan mühərrikli təkərli oturacaq	Sinir-əzələ, skelet və hərəkətlə əlaqəli (statodinamik) funksiyaların dayanıqlı qabarıq və ya əhəmiyyətli qabarıq pozulması (serebral iflic, proqressivləşən əzələ distrofiyaları, spinal əzələlərin distrofiyaları, o cümlədən Verdinq-Hoffman spinal əzələ distrofiyası, onurğa-beyninin və baş-beynin anomaliyaları (malformasiyalar) yuxarı ətrafların funksiyasının qabarıq pozulması ilə birlikdə olduqda 14 yaşdan yuxarı şəxslərə təyin edilir: 1) deformasiya və yuxarı ətrafın parezi (çiyin və dirsək	1) huşun itirilməsi ilə epileptik tutmaların olması; 2) statika və hərəkət koordinasiyasının qabarıq və əhəmiyyətli qabarıq pozulması (hiperkinetik, ataktik pozulmalar); 3) qabarıq və ya əhəmiyyətli qabarıq görmə pozuntusu: yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiyası ilə 0,1-0; 4) yuxarı ətraflarda hərəkətin tam olmaması; 5) qabarıq və əhəmiyyətli qabarıq psixi pozuntular; 6) əqli geriliklə psixi pozuntu; 7) həyat fəaliyyətinin əsas sferalarında dezadaptasiya ilə psixopatoloji siptomatika və	1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 30 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		oynaqlarında aktiv hərəkətin amplitudası, 13-20 dərəcə, biləkdə 9-14 dərəcədən aşağı olduqda, kontraktura nəticəsində barmaqlar ovucdan 3-4 sm aralı qalarsa, xırda əşyaları tutmağın və iri əşyaları uzun müddət ərzində saxlamağın imkansızlığı, yuxarı ətrafın əzələ gücünün 2 (iki) bala qədər enməsi); 2) sinir-əzələ, skelet və hərəkətlə əlaqəli (statodinamik) funksiyaların dayanıqlı qabarıq və ya əhəmiyyətli qabarıq pozulması; 3) serebral iflic; 4) proqressivləşən əzələ distrofiyaları; 5) spinal əzələ distrofiyaları, o cümlədən Verdinq-Hoffman spinal əzələ distrofiyası; 6) onurğa-beyninin və baş-beynin anomaliyaları (malformasiyalar) ilə birgə xəstəliklər nəticəsində yuxarı ətrafların funksiyalarının nəzərə çarpan pozulması; 7) yuxarı ətrafların deformasiyaları; 8) yuxarı ətrafın anomal inkişafı və parezi (bir yuxarı ətrafın funksiyasının mülayim və ya əhəmiyyətli qabarıq pozulması, ikinci yuxarı ətrafın funksiyası qorunmaqla)	şəxsiyyət pozulması; 8) ürək-qan-damar sistemi, tənəffüs sistemi, həzm sistemi, sidik ifrazı funksiyası, maddələr və enerji mübadiləsi, daxili sekresiya, immunitetin əhəmiyyətli qabarıq pozulmaları					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.11.3.	Qapalı məkanda (otaqda) istifadə üçün universal mexaniki təkərli oturacaq	Dayaq-hərəkət sistemində, ürək qan-damar sistemində, tənəffüs sistemində, həzm sistemində və başqa sistemlərdə xəstəlik, travma və anadangəlmə inkişaf patologiyaları nəticəsində hərəkətin dayanıqlı kəskin məhdudlaşması olduğu aşağıdakı tibbi göstərişlər olduqda təyin edilir: 1) III dərəcəli xroniki qan dövranı çatışmazlığı; 2) III dərəcəli ağciyər-ürək çatışmazlığı; 3) hemiplegiya, nəzərəçarpan hemiparez, aşağı paraplegiya, nəzərə-çarpan aşağı paraparez, triplegiya, nəzərəçarpan triparez, nəzərəçarpan tetraparez; 4) kəskin nəzərəçarpan ataksiya hiperkinetik amiostatik sindrom; 5) bir aşağı ətrafın güdülü və bununla yanaşı, digər aşağı ətrafın funksional yararsız vəziyyətdə olması; 6) hər iki aşağı ətrafın müxtəlif səviyyədə güdülü, protezləşməyə yararlı olmasından asılı olmayaraq; 7) hər iki ayaq pəncəsinin Şopar oynağı səviyyəsində amputasion güdülü; 8) aşağı ətrafın oynaqlarının endoprotezləşməsindən sonrakı ağırlaşmalar olduğu halda;		1 ədəd	4 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 1 ay

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		9) bədxassəli şişlər, IV klinik qrup; 10) dərin ağıl zəifliyi, demensiya; 11) III-IV dərəcəli böyrək çatışmazlığı; 12) qaraciyər çatışmazlığı, III dərəcə. Portal hipertenziya, assit; 13) xroniki arterial çatışmazlığı, III mərhələ; 14) xroniki venoz çatışmazlığı, III dərəcə; 15) onurğanın ayaq üstə durmağı və hərəkəti xeyli çətinləşdirən xəstəlikləri, deformasiyaları. Onurğa sütunu funksiyasının kəskin nəzərəçarpan pozulması ilə müşahidə olunan III-IV dərəcəli əyilmələr; 16) əlilliyi olan şəxsin hər iki gözünün görmə itiliyi 0,04-dən aşağı və ya görmə sahəsi 5 (beş) dərəcədən aşağı olduqda (mütləq müşa-hidəçinin idarəetməsi ilə)						
1.11.4.	Əlavə fiksasiyası (dəstəkləyici) olan qapalı məkanda (otaqda) istifadə üçün mexaniki təkərli oturacaq	Sinir-əzələ, skelet və hərəkətlə əlaqəli (statodina-mik) funksiyaların dayanıqlı qabarıq və ya əhəmiyyətli qabarıq pozulması hallarında təyin edilir: 1) serebral iflic; 2) proqressivləşən əzələ distrofiyaları; 3) spinal əzələ distrofiyaları, o cümlədən Verdinq-Hoffman	xəstəliklərin, xəsarətlərin və pozuntuların nəticəsində əlilliyi olan şəxsin oturaq vəziyyətində patoloji prosesin proqressivləş-məsinə səbəb olan hallar	1 ədəd	4 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 1 ay

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		spinal əzələ distrofiyası; 4) onurğa-beyninin və baş-beynin anomaliyaları (malformasiyalar); 5) hidrosefaliya; 6) ataksiya, kobud koordinator pozuntularla						
1.11.5.	Açıq məkanda istifadə üçün universal mexaniki təkərli oturacaq	Əlilliyi olan şəxslərin dayaq-hərəkət, ürək qan-damar, tənəffüs, həzm və digər sistemlərində xəstəlik, travma və anadangəlmə inkişaf patologiyaları nəticəsində hərəkətin dayanıqlı kəskin məhdudlaşması ilə əlaqədar (hər iki yuxarı ətrafda hərəkətsizlik və yaxud kəskin hərəkət məhdudluğu istisna olmaqla), aşağıdakı tibbi göstərişlər olduqda təyin edilir: 1) III dərəcəli xroniki qan dövranı çatışmazlığı; 2) III dərəcəli ağciyər-ürək çatışmazlığı; 3) hemiplegiya, nəzərəçarpan hemiparez, aşağı paraplegiya,		1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 1 ay

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		nəzərəçarpan aşağı paraparez; 4) bir aşağı ətrafın güdülü və digər aşağı ətrafın funksional yararsız vəziyyətdə olması; 5) hər iki aşağı ətrafın müxtəlif səviyyədə güdülü, protezləşməyə yararlı olmasından asılı olmayaraq; 6) hər iki ayaq pəncəsinin Şopar oynağı səviyyəsində amputasion güdülü; 7) aşağı ətrafın oynaqlarının endoprotezləşməsindən sonrakı ağırlaşmalar olduğu halda; 8) bədxassəli şişlər, IV klinik qrup; 9) III-IV dərəcəli böyrək çatışmazlığı; 10) qaraciyər çatışmazlığı, III dərəcə. Portal hipertenziya, assit; 11) xroniki arterial çatışmazlığı, III mərhələ; 12) xroniki venoz çatışmazlığı, III dərəcə						
1.11.6.	Əlavə fiksasiyası (dəstəkləyici) olan açıq məkanda istifadə üçün mexaniki təkərli oturacaq	Sinir-əzələ, skelet və hərəkətlə əlaqəli (statodinamik) funksiyaların dayanıqlı qabarıq və ya əhəmiyyətli qabarıq pozulması hallarında təyin edilir: 1) serebral iflic;	xəstəliklərin, xəsarətlərin və pozuntuların nəticəsində əlilliyi olan şəxsin oturaq vəziyyətində patoloji prosesin proqresivləş-məsinə səbəb olan hallar; huşun itirilməsi ilə epileptik tutmaların olması	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 1 ay

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) proqressivləşən əzələ distrofiyaları; 3) spinal əzələ distrofiyaları, o cümlədən Verdinq-Hoffman spinal əzələ distrofiyası; 4) onurğa-beyninin və baş-beynin anomaliyaları (malformasiyalar); 5) hidrosefaliya; 6) ataksiya, kobud koordinator pozuntularla						
1.11.7.	Sanitar-təchizatlı təkərli oturacaq	Təkərli oturacaq təyin edilmiş əlilliyi olan şəxslərin dayaq-hərəkət, ürək qan-damar, tənəffüs, həzm və digər sistemlərində xəstəlik, travma və anadangəlmə inkişaf patologiyaları nəticəsində hərəkətin dayanıqlı kəskin məhdudlaşması olduqda təyin edilir	əlilliyi olan şəxsin oturma vəziyyətində balansın və tarazlığın saxlanılmasının mümkünsüzlüyü	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 10 iş günü; təmir müddəti 1 ay
			1.12. Təkərli oturacaqlar üçün əlavələr					
1.12.1.	Təkərli oturacağın təkan çarxının üzlüyü	Açıq məkanda təkərli oturacaqdan istifadə edən şəxslərin əllərinin xüsusi mühafizəsi üçün təyin edilir		1 və ya 2 ədəd	2 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.12.2.	Mühərrikli təkərli oturacağın akkumulyatoru	Mühərrikli təkərli oturacağın akkumulyatoru istismara yararsız olduğu halda təyin edilir		1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.12.3.	İsti örtük	Açıq məkanda təkərli oturacaqdan istifadə edən əlilliyi olan şəxslər üçün təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
			1.13. Əsalar və qoltuqaltı/dirsəkaltı ağaclar					
1.13.1.	Qoltuqaltı ağac (təkdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, çanaq, onurğa sütunu, mərkəzi və periferik sinir sistemi xəstəlikləri, travmalar	hər iki yuxarı ətrafın bazu oynağının ekzartikulyasiyası, dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa	1 cüt	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		və anadangəlmə çatışmazlıqlar nəticəsində statodinamik funksiyaların əhəmiyyətli pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyanın növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır	nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular					
1.13.2.	Qoltuqaltı ağac (çoxdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, çanaq, onurğa sütunu, mərkəzi və periferik sinir sistemi xəstəlikləri, travmalar və anadangəlmə çatışmazlıqlar nəticəsində statodinamik funksiyaların əhəmiyyətli pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyanın növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır	hər iki yuxarı ətrafın bazu oynağının ekzartikulyasiyası, dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 cüt	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.13.3.	Dirsəkaltı ağac (təkdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, çanaq, onurğa sütunu, mərkəzi və periferik sinir sistemi xəstəlikləri, travmalar və anadangəlmə çatışmazlıqlar nəticəsində statodinamik funksiyaların əhəmiyyətli pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyanın növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır	hər iki yuxarı ətrafın bazu səviyyəsində amputasiyası və dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 cüt	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.13.4.	Dirsəkaltı ağac (çoxdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, çanaq, onurğa sütunu, mərkəzi və periferik sinir sistemi xəstəlikləri, travmalar və anadangəlmə çatışmazlıqlar nəticəsində statodinamik funksiyaların	hər iki yuxarı ətrafın bazu səviyyəsində amputasiyası və dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 cüt	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		əhəmiyyətli pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyanın növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır						
1.13.5.	Əsa (təkdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, travmaları və anadangəlmə çatışmazlıqları, periferik sinir sistemi, qan dövranı sistemi, tənəffüs sistemi xəstəlikləri, maddələr mübadiləsinin pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyaların növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır	hər iki yuxarı ətrafın statodinamik funksiyasının əhəmiyyətli pozulmaları, hər iki yuxarı ətrafın amputasion güdülləri, zədələnmiş ətrafların dayaq funksiyasının pozulması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.13.6.	Əsa (çoxdayaqlı)	Aşağı ətraf xəstəlikləri, travmaları və anadangəlmə çatışmazlıqları, periferik sinir sistemi, qan dövranı sistemi, tənəffüs sistemi xəstəlikləri, maddələr mübadiləsinin pozulması hallarında təyin edilir. Təyin edilərkən patologiyaların növü və ağırlıq dərəcəsi nəzərə alınır	dayanma və yerimə zamanı müvazinətinin kəskin pozulması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətinin məhdudlaşdıran psixi pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
			1.14. Əsalar və qoltuqaltı/dirsəkaltı ağaclar üçün əlavələr					
1.14.1.	Əsalar, qoltuqaltı/ dirsəkaltı ağaclar və dördayaqlı hərəkət çərçivəsi üçün rezin ucluq	Reabilitasiya vasitələri ilə hərəkət zamanı həmin vasitələrin dayanıqlılığının təmini və sürüşməsinin qarşısının alınması üçün təyin edilir		20 cütdən çox olmayaraq	1 ildən az olmayaraq			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.15. Digər hərəkət vasitələri								
1.15.1.	Şaquli, tənzimlənən çərçivə (Statik vertikalizator)	Onurğa beyinin, baş beyin, sinir və dayaq-hərəkət sistemi xəstəliklərində başın və gövdənin vertikal vəziyyətdə saxlanılmasının ağır dərəcəli pozuntusu zamanı təyin edilir (kəllə-beyin travmaları, onurğa beyinin zədələnmələri nəticəsində ətraflarda yaranan ifliclər, uşaq serebral iflici, əzələ distrofiyası, dağınıq skleroz və s.)	davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	4 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.15.2.	Dördayaqlı dayaq hərəkət çərçivəsi/vasitəsi (Volker)	Dayaq-hərəkət aparatının funksiyasının pozulması hallarında təyin edilir	hər iki yuxarı ətrafın amputasiyası və dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.15.3.	Gəzinti üçün təkərli hərəkət vasitəsi (Rollator)	Dayaq-hərəkət aparatının funksiyasının pozulması hallarında təyin edilir	hər iki yuxarı ətrafın amputasiyası və dayaq qabiliyyətinin olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.15.4.	Hərəkətli qaldırıcı qurğu	Aşağı və yuxarı ətraf paraparezi və parapelgiyası zamanı bir vəziyyətdən digərinə dəyişdirilməsi üçün təyin edilir		1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.15.5.	Ayaq əyriliyi breketləri	Əyripəncəliyin gips sarğısı ilə müalicəsindən və ya axillotomiya əməliyyatından sonra pəncənin düzgün vəziyyətdə duruşunun təmin olunması və geri dönüşünün qarşısının alınması üçün təyin edilir		1 ədəd	18 yaşadək şəxslərin inkişafı ilə əlaqədar Mərkəzin həkiminin təyinatı əsasında	1 ay	20 iş günü	
1.15.6.	Yıxılma detektorları	Dayaq-hərəkət aparatının funksiyasının pozulması, kobud statodinamik pozuntular, demensiya və epilepsiyaya meyillilik hallarında, əlilliyi olan şəxsin yıxıldığı və köməyə ehtiyacı olduğu barədə xəbərdarlıq edilməsi üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı fərdi həssaslıq və dəri iltihablı xəstəliklər	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.15.7.	Çarpayı üçün dayaqlar	Yataq rejimli əlilliyi olan şəxslərə çarpayıda hərəkəti təmin etmək üçün təyin edilir		1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
				1.16. Mühəccərlər/Tutacaqlar				
1.16.1.	Vanna otağı üçün tutacaq	Dayaq-hərəkət sistemi funksiyaları orta və ağır dərəcədə pozulmuş əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	hər iki yuxarı ətrafın amputasiyası	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.16.2.	Tualet otağı üçün tutacaq	Dayaq-hərəkət sistemi funksiyaları orta və ağır dərəcədə pozulmuş əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	hər iki yuxarı ətrafın amputasiyası	1 və ya 2 ədəd	3 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
1.16.3.	Daşına bilən panduslar	Təkərli oturacaq istifadəçilərinin maneələri asanlıqla dəf etməsi üçün təyin olunur		1 ədəd (1 dəst)	3 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9

2. ÖZÜNƏQULLUQ ÜÇÜN REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ

2.1.	Duş/hamam otağı üçün stul və ya kətil	Dayaq-hərəkət sistemi funksiyaları orta və ağır dərəcədə pozulmuş əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	əlilliyi olan şəxsin oturma vəziyyətində balansın və tarazlığın saxlanılmasının mümkünsüzlüyü	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.2.	Tualet kreslosu	Aşağı ətrafların, çanaq və onurğanın nəzərəçarpan travma və deformasiyaları, hemiplegiya, hemiparez, triparez, tetraparez zamanı əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	əlilliyi olan şəxsin oturma vəziyyətində balansın və tarazlığın saxlanılmasının mümkünsüzlüyü	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	2 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.3.	Hopdurucu bez	Qeyri-iradi sidik və nəcis ifraz edən şəxslərə təyin edilir (yaş, bel nahiyəsinin ölçüsü, sidik ifrazının dərəcəsi nəzərə alınır)	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	60 ədəd	hər ay			
2.4.	Hopdurucu mələfə	Qeyri-iradi sidik və nəcis ifraz edən şəxslərə təyin edilir (yaş nəzərə alınır)	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	30 ədəd	hər ay			
2.5.	Kolostoma torbası	Xəstəlik və yaxud travma nəticəsində bağırsaq ifrazının təbii yolla xaric edilməsinin pozulduğu hallarda ifrazatın toplanması üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	60 ədəd	hər ay			
2.6.	Urestoma torbası	Xəstəlik və yaxud travma nəticəsində sidik kisəsindən sidiyin təbii yolla xaric olmasının pozulduğu hallarda təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	60 ədəd	hər ay			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.7.	Kateterlər	Sidik kisəsi və sidik kanalından sidik ifrazının xaric edilməsinin çətinləşdiyi hallarda təyin edilir		5 ədəd	hər ay			
2.8.	Tənzimlənən çarpayılar	Aşağı və yuxarı ətrafda kəskin hərəkət məhdudluğu və tetraplegiya zamanı təyin edilir		1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.9.	Süd vəzi protezi	Aparılmış mastoektomiya əməliyyatından sonra süd vəzi yerində yaranmış kosmetik çatışmazlığı aradan qaldırmaq üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya; cərrahi çapıq nahiyəsində dəri xəstəlikləri	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.10.	Ortopedik döşəkçə	Oturaq həyat tərzi keçirən əlilliyi olan şəxslərdə dəridə xoralanmanın əmələ gəlməməsi üçün profilaktika məqsədilə təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı fərdi dözümsüzlük	1 ədəd	6 aydan az olmayaraq	20 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.11.	Ortopedik döşək	Dayaq-hərəkət sistemi pozularaq yataq vəziyyətində olan, yaxud təkərli oturacaqdan istifadə edən əlilliyi olan şəxslər üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı fərdi həssaslıq və dəri iltihablı xəstəliklər	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.12.	Ortopedik yastıq	Yataq vəziyyətində olan, yaxud təkərli oturacaqdan istifadə edən əlilliyi olan şəxslər üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı fərdi həssaslıq və dəri iltihabi xəstəliklər	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	20 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.13.	Kompression və ya venoz corab	Aşağı ətraf venalarının varikoz genişlənməsi, flebit və trombo-flebit, angiodisplaziya, limfostaz zamanı müalicə və profilaktika məqsədilə təyin edilir	trofiki pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	6 aydan az olmayaraq	10 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.14.	Kompression və ya venoz kalqotka	Aşağı ətraf venalarının varikoz genişlənməsi, flebit və trombo-flebit, angiodisplaziya, limfostaz zamanı müalicə və profilaktika məqsədilə təyin edilir	trofiki pozuntular	1 ədəd	6 aydan az olmayaraq	10 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.15.	Kompression və ya venoz qolfi	Aşağı ətraf venalarının varikoz genişlənməsi, flebit və trombo-flebit, angiodisplaziya, limfostaz zamanı müalicə və profilaktika məqsədilə təyin edilir	trofiki pozuntular	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	6 aydan az olmayaraq	10 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.16.	Geyinmə, soyunma və tutmaq üçün köməkçi vasitələr	Yuxarı ətraf protezlərinin istifadəsi, yuxarı ətraflarda deformasiya, çapıq, toxuma dəyişikliyi, dəri örtüyü, əzələlərdə dərin dəyişiklik, deformasiya və çatışmazlıq zamanı təyin edilir. Həmin vasitələrin köməyi ilə əlilliyi olan şəxslərə yaşayış sahələri və yaxud iş yerlərində yemək hazırlama, qabyuma, ayaqqabı geyinib-soyunma, qapı-pəncərəni açıb-bağlama, digər hər hansı bir işi görmək və s. yerinə yetirməyə kömək göstərilməsi nəzərdə tutulur	davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaş-dıran psixi pozuntular	1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.17.	Tutacaq (kiçik əşyaları götürmək üçün)	Dayaq-hərəkət sistemi funksiyaları orta və ağır dərəcədə pozulmuş əlilliyi olan şəxslərə, kiçik əşyaların götürülməsini asanlaşdırmaq məqsədilə təyin edilir	yaxşı görən gözün görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,05 olması və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
2.18. Özünəqulluq üçün reabilitasiya vasitələrinin əlavələri								
2.18.1.	Yapışqan təmizləyən salfet	Stomaətrafı dərinin təmizlənməsi üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.18.2.	Yapışqan təmizləyən sprey	Stomaətrafı dərinin təmizlənməsi üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı maddələrə qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			
2.18.3.	Krem	Stoma ətrafında dəriyə qulluq və müdafiə üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı maddələrə qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			
2.18.4.	Absorbsiya tozu	Stoma ətrafında dəriyə qulluq və müdafiə üçün absorbsiya məqsədilə təyin edilir	məhsulun hazırlandığı maddələrə qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			
2.18.5.	İyi neytrallaşdıran sprey	Stoma ətrafında iyi neytrallaşdırmaq məqsədilə təyin edilir	məhsulun hazırlandığı maddələrə qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			
2.18.6.	Təmizləyici salfet	Stomanın ətrafında və aralıq sahəsində dərini təmizləmək üçün təyin edilir	məhsulun hazırlandığı maddələrə qarşı allergik reaksiya	1 ədəd	hər ay			
2.18.7.	Süd vəzi büsthalteri	Süd vəzi protezlərinin fiksasiyası üçün təyin edilir (protez və büsthalter birlikdə verilir)	məhsulun hazırlandığı materiallara qarşı allergik reaksiya	2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

3. GÖRMƏ ÜÇÜN REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ

3.1. Brayl vasitələri								
3.1.1.	Brayl əlifbası ilə yazılmış saat	Brayl əlifbasından istifadə bacarığı olan şəxsə, yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ondan az olması və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həsaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.1.2.	Brayl sistemi ilə yazı üçün cihaz	Brayl əlifbasından istifadə bacarığı olan şəxsə, yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həssaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
	3.2. Brayl sistemi ilə yazı cihazı üçün əlavələr							
3.2.1.	Brayl sistemi ilə yazı üçün daş qələm (qrifel)	Brayl əlifbasından istifadə bacarığı olan şəxsə, yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həssaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	20 gün		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
3.2.2.	Qabarıq-nöqtəli şriftlərlə yazı üçün kağız	Brayl əlifbasından istifadə bacarığı olan şəxsə, yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həssaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1500 vərəq	1 ildən az olmayaraq			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.2.3.	Brayl əlifbası	Yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ondan az olması və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həssaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd				
3.2.4.	Brayl əlifbası lövhəsi	Yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ondan az olması və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması, barmaqların toxunma həssaslığı olduğu halda təyin olunur	hər iki əlin barmaqlarının olmaması, yuxarı ətrafların amputasiyası, yuxarı ətrafların paraplegiyası, barmaqların toxunma həssaslığının olmaması, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
			3.3. Görmə üçün digər reabilitasiya vasitələri					
3.3.1.	Optik böyüdücülər (lupalar daxil)	Brayl əlifbasından istifadə bacarığı olan şəxsə yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,01-0,10 olduğu halda təyin olunur	ikitərəfli tam korluq; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
3.3.2.	Ekran-oxuyucuları (skrinriderlər)	Yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,04 və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması olduğu halda təhsil, elm və tədqiqat sahələrində çalışan	lal-karlıq, o cümlədən yaşla bağlı fizioloji xüsusiyyətlər, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		şəxslərə təyin olunur	məhdudlaşdıran, əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular					
3.3.3.	Danışan kitab	Görmə orqanının xəstəliyi nəticəsində əlilliyi olan şəxslərin yardımçı texniki vasitələrlə (eynək və s.) oxuması mümkün olmayan hallarda təyin edilir	ikitərəfli IV dərəcə ağır eşitmə və eşitmə aparatına tabe olmayan karlıq; əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	7 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
3.3.4.	Səsli tonometr	18 yaşdan yuxarı şəxslərə yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,03 və ondan az olması halında təyin olunur	ikitərəfli IV dərəcə ağır eşitmə və eşitmə aparatına tabe olmayan karlıq; əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	7 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
3.3.5.	Səsli termometr	18 yaşdan yuxarı şəxslərə yaxşı görən gözdə görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,03 və ondan az olması halında təyin olunur	ikitərəfli IV dərəcə ağır eşitmə və eşitmə aparatına tabe olmayan karlıq; əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	7 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
3.3.6.	Ağ əsa	Daha yaxşı görən gözün görmə itiliyinin korreksiya ilə 0,05 və ya görmə sahəsinin 10 dərəcəyə qədər konsentrik daralması halında təyin olunur	tam və ağır statodinamik vestibulyar funksiyasının pozulması; özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdudlaşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

4. EŞİTMƏ ÜÇÜN REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ

4.1. Eşitmə aparatları								
4.1.1.	Eşitmə aparatı	Eşitmə məhdudluğunun aradan qaldırılması üçün II-IV dərəcə ağır eşitməsi olan şəxslər üçün təyin edilir	kəskin xarici və orta daxili qulaqda iltihab prosesi, xoşxassəli və bədxassəli şiş, eşitmə	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	2 ildən az olmayaraq	3 ay		təmir müddəti 1 ay

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			orqanın qeyri-anatomik forması, koxlear implant olunmuş qulaq					
			4.2. Eşitmə aparatı üçün əlavələr					
4.2.1.	Eşitmə aparatı üçün batareyalar	Eşitmə aparatı verilmiş əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir		24 ədəd	1 il			
4.2.2.	Eşitmə aparatı üçün qulaqlıq	Eşitmə aparatı verilmiş əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir	kəskin xarici və orta daxili qulaqda iltihab prosesi, xoşxassəli və bədxassəli şiş, eşitmə orqanının qeyri-anatomik forması, koxlear implant olunmuş qulaq	diaqnozdan asılı olaraq 1 və ya 2 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay	20 iş günü	dəyişdirilmə müddəti 20 iş günü
			4.3. Eşitmə üçün digər reabilitasiya vasitələri					
4.3.1.	Eşitmə cihazı/FM sistemləri	III-IV dərəcə ağır eşitməsi olan şəxslər üçün təyin edilir	ikitərəfli IV dərəcə ağır eşitmə və eşitmə aparatına tabe olmayan karlıq; əqli geriliklə, demensiya ilə müşayiət olunan psixi pozuntular	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	3 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
4.3.2.	İşıq/səs/vibrasiya ilə həyəcan siqnal cihazı	Hər iki qulağında III-IV dərəcə ağır eşitmə, eşitmə orqanı qeyri-anotomik formada olan şəxslərə təyin edilir	davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	3 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

5. ÜNSİYYƏT ÜÇÜN REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ

5.1.	Ünsiyyət lövhələri/kitabları/ kartları	Nitq məhdudiyyətli və ünsiyyət qura bilməyən əlilliyi olan şəxslər üçün təyin edilir	görmə orqanının işığı hiss etməməsi, özünəqulluq və davranışa nəzarət etmək qabiliyyətini məhdud-laşdıran psixi pozuntular	1 ədəd	2 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.2.	Fərdi həyəcan-siqnalizasiya sistemləri	Yaddaş və ya koqnitiv zəifləməsi, demensiyası olan; ürək-damar və ya tənəffüs xəstəlikləri ilə bağlı təcili yardıma ehtiyacı olan; yıxılma riski yüksək və təkbaşına ayağa qalxmaqda çətinlik çəkən əlilliyi olan şəxslərə təyin edilir		1 ədəd	5 ildən az olmayaraq	6 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü
5.3.	Səs protezi (səs aparatı)	Qırtlağın zədələri, anadangəlmə inkişaf pozuntuları və xəstəlikləri nəticəsində larinqoektomiyadan sonra səsin bərpası üçün təyin edilir	bulbar sindromu; traxeostomiya bölgəsində iltihablı proses, II-III dərəcə tənəffüs çatışmazlığı	1 ədəd	1 ildən az olmayaraq	1 ay		dəyişdirilmə müddəti 7 iş günü

6. DİGƏR REABİLİTASİYA VASİTƏLƏRİ

6.1.	Minik avtomobili	Aşağıdakı tibbi göstərişlər olduğu hallarda təyin edilir: 1) ikinci (II B) dərəcəli xroniki qan dövranı çatışmazlığı; 2) ağciyər çatışmazlığı, II dərəcəli; 3) bir aşağı ətrafın iflici və ya nəzərə-çarpan parezi; 4) hemiplegiya, nəzərəçarpan hemiparez; 5) nəzərəçarpan ataksiya, hiperkinetik amiostatik sindrom; 6) hər iki aşağı ətrafın xroniki tromboobliterasiyaedici xəstəlikləri, II dərəcə arterial çatışmazlıqları, aşağı ətraf venalarının xəstəlikləri, hər iki aşağı ətrafda II-III dərəcə venoz çatışmazlığı, trofiki pozuntularla; 7) hər iki aşağı ətrafın fillik xəstəliyi; 8) hər iki pəncənin Şopar və yaxud daha yüksək səviyyədə güdülü; 9) aşağı ətrafın baldır və yaxud bud səviyyəsində güdülü; 10) hər iki bud-çanaq oynağının		1 ədəd	istifadə müddəti müəyyən edilmədən			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		ankilozu; 11) onurğanın ayaq üstə durmağı və hərəkəti xeyli çətinləşdirən xəstəlikləri, deformasiyaları; 12) onurğa sütunu funksiyasının kəskin nəzərəçarpan pozulması ilə müşahidə olunan III-IV dərəcəli əyilmələr; 13) bir aşağı ətraf və ya çanaq qurşağı sümüklərinin xroniki osteomieti (2 ildən artıq gedişli fistula və ya sekvestrli boşluqların olması ilə); 14) aşağı ətrafda böyük ölçülü (sümük çevrəsinin yarısından artığı dağıldıqda) sümük defekti və yaxud uzun müddət sağalmayan xora (10 sm ^{2}-dən böyük) olduqda; 15) hər iki bud və yaxud baldır sümük-lərinin əyri bitişmiş sınığı nəticəsində aşağı ətrafın funksiyasının kəskin pozulması, hər iki bud-çanaq və yaxud hər iki diz oynaqlarında kəskin kontraktura olduğu halda; 16) əlilliyi olan şəxsin hər iki gözünün görmə itiliyi 0,04-dən aşağı və ya görmə sahəsi 5 (beş) dərəcədən aşağı olduqda						